

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2. I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 277.

V Ljubljani, v torek 2. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Preosnova valute in kapitalisti.

Nedavno smo o avstrijskem državnem dolgu dobili uradni izkaz, ki sega do konca junija 1890. leta. Iz tega poročila posnamemo, da ima Avstrija skupnega državnega dolga lepo svoto 5870 milijonov goldinarjev, ki zahteva vsako leto 161.9 milijonov goldinarjev obresti. Razven tega kroži med ljudmi 323 milijonov gld. skupnih državnih not, kar se tudi prišteva državnemu dolgu. Poleg tega ima še Cislitvanija svojega dolga jedno milijardo in 57 milijonov. Dolga se torej državi ne manjka, in poleg potreb za vojaštvo gre največ davkov za plačevanje obrestij od državnega dolga. Tudi ta ogromni državni dolg bi mnogo vplival na preosnovo valute, o kateri se toliko piše v zadnjem času v Avstriji.

Liberalno časopisje se z velikim ognjem navdušuje za preosnovo; tudi Ogrska si od preosnove obeta veliko dobičkov, kajti celó budjetni odsek zbornice se je izrekel, da naj se pospeši ta vravnava. Proti taki preosnovi smo že naveli več pomislekov, in vzlasti z ozirom na avstrijske državne dolgove treba je pri tem vprašanji velike previdnosti; zakaj pri zlati denarni veljavi narasle bi tudi obresti za državni dolg, kar bi sevêda težko zmagovali davkoplačevalci. — Veliki kapitalisti sevêda živêci zunan države, ki posedujejo avstrijske državne papirje, ti kajpada bi radi imeli, da bi prejimali obresti v zlatu, ali pa s primernim agiom; za avstrijske davkoplačevalce pa ni majhen razloček 161 milijonov goldinarjev za obresti na leto plačati ali v zlatu ali v papirju.

Oglejmo si nekaj vzrokov, ki nam pojasné, zakaj kapitalisti tako tiščé, da se preosnuje naša valuta. — Naša valuta, različna od valute drugih držav, zabranjuje pot spekulaciji v Avstrijo, ker je zunaj države pri menjavanji tujih denarjev z avstrijskimi precejšnji riziko, ker mora spekulant avstrijske papirje plačevati z zlatom, in je agio zeló premenljiv in negotov. Zato se vedno ponavlja stara tožba spekulantov: „Kapital si ne upa v Avstrijo zaradi žalostnih valutnih razmer“, torej ne more tako osre-

dotočiti v malo rokah denarja, kar bi rad sevêda na škodo revneš h.

Drugi vzrok, da ženejo kapitalisti na preosnovo valute, je ta, ker hočejo denarni promet na svetu omejiti na kovino, ki se nahaja le v mali množini, ter se laglje nadvladuje. Zlata in srebra ne morejo kapitalisti nadvladati. Pri izključno zlati valuti spekulant že mnogo opravi s 400—500 milijoni; sevêda zato treba določenega načrta, ki se izvrši nekako tako-le: Dunajski Rothschild izjemlje polagoma iz avstro-ogrské banke 100 milijonov; frankfurtski Rothschild isto stori v Berlinu pri nemški državni banki; temu sledita Rothschild v Parizu pri „banque de France“ in londonski pri angleški banki. To pomaga. Kupčevalci se prestrašijo, bankam pomanjkuje denarja, zato povišajo obrestno mero. Kurs pada, ker spekulanti nimajo denarja, zato rajši prodajajo, nego kupujejo. To pa sega tudi v gospodarstvo ter odjočuje cene pri blagu. Tako se zgodi, da pade cena pri živini, pri žitu itd. Bogata „haute finance“ nastavi mreže, kajti le ona ima denar, dobi vse po ceni, in ko je z blagom oskrbljena, poviša istim potom cene ter začne z neizmernimi dobički prodajati. — To se godi sedaj še v malem vzlasti v Avstriji, ker temu nasprotuje papirna valuta.

Pri tem ne smemo prezreti še nekaterih vzrokov, ki vzlasti za Avstrijo govore proti vpeljavi zlate valute. Avstrija je kmetijska, agrikulturna država, naš izvoz je vedno večji, nego li uvoz. Tudi sejem za blago in narodno-gospodarske izdelke je mejnaroden. Ako torej danes iz Avstrije pošlješ na Nemško, recimo: v Monakovo, 100 metr. stotov pšenice, dobiš zánjo blizu 137.86 mark ali 77.20 gld. av. v. Ako zavlada pri nas zlata veljava, dobiš boš zánjo samo 67.93 gld. Kmet bi torej dobival za svoje blago 12 odstotkov manj, kakor do sedaj; davki pa sevêda bi se morali plačevati v zlatu, torej več, kakor do sedaj.

In kakošno bo vsakdanje življenje? — Kdo bi bil tako kratkoviden in bi mislil, da bodo naši mesarji in peki, naši trgovci s premogom le za jeden krajcar ceneje dajali svoje blago, ako bodo namesto

papirnega goldinarja prejimali zlat; ali bodo naši fижakarji in naše železnice za 12 odstotkov ceneje vozile, kolikor je danes zlat goldinar več vreden, nego papirnat? Tega nikdo ne more misliti.

Angleška sevêda je uvela zlato valuto, ko si je prisvojila bogate kolonije; tam je lahko, ker gre indijsko zlato na Angleško, v Indijo pa angleško srebro. Na Francoskem so uveli zlato valuto za Napoleona I., a zato je nagrabil ta krvoločnik ogromnih svot na Nemškem, Holandskem, v Belgiji in v Avstriji; nabiral je zlato in srebro, kjer ga je dobil. Dožna palača v Benetkah, kjer so Napoleonovi vojaki z židov praskali zlato, glasna je priča zato še danes. Kaj da je Nemški pomoglo do zlate valute, nam je znano. Francoska morala je Nemški plačati pet milijard vojne odškodnine, in tedaj sevêda ni bilo težko uvesti na Nemškem zlate valute s tolikim tujim denarjem.

Avstrija pa nima ni kolonij, mi nismo vojevali bojev, ki nam bi bili donašali milijarde. In vendar hočejo kapitalisti brez potrebnih priprav kar na vrat na nos uvesti zlato valuto na troške ubogih ljudstev. Žal, da je ogrski finančni minister popolno v oblasti denarnih židov; upamo tem trdneje, da se trezno misleči Dunajevski ne bo prenglil, in da bo objavil ob svojem času tudi državni zbor svoje pomisleke proti tako nagli vpeljavi zlate valute. Pred vsem treba, da se Avstrija vtrdi v narodno-gospodarskem oziru, da se zniža sedanja velikanska draginja, da se natanko pregledajo nakane kapitalistov-spekulantov ter se jim zabrani odločilen vpliv pri vravnavi valute; tedaj še le polagoma, čez kako desetletje, se zamore uvesti v Avstriji zlata denarna veljava brez občutljive škode za ogromno večino nepremožnih avstrijskih podanikov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. decembra.

Notranje dežele.

Pred otvoritvijo državnega zbora pojasnjujejo razni listi politični položaj avstrijski, ki

LISTEK.

Kmetiski listek.

Menda me ne bodete že radi tega obsodili, če Vam katero debelo zarobim, g. vrednik, saj veste, da sem jaz kmetiski listkar ter ne morem tako fino sukati peresa po glatkem papirju, kakor se znajo po parketu polnokrvniki slovenske narodnosti, ki pravijo celó o kmetiskih poslancih, da še ne vedó, za kaj se gre in zakaj se zboruje. Pa je res to! Res, da še vedno premalo poznamo slovenske liberalce in živimo v presrečnem optimizmu, da so naši edini odrešilci. Če so že prav Bog vé kolikrat povedali, da jim je tudi za vero in ne samo za narodnost, in dostikrat svoje prenaglene besede preklicavali, vendar so v štev. 271. „Slov. Naroda“ zopet enkrat priznali, da jim je narodnost čez vse, ali da se prav besedij njihovih držimo, da imajo edino ta greh, da vero prodajo za narodnost. Toda flegmatična natôra nekaterih slovenskih naročnikov ima dober želodec in premlela bode rada tudi to kost, kakor jih je že dosti drugih.

Zdaj se približuje konec leta. Navadno so slo-

venski matadorji sklepali kake kompromise ali če že teh ne, vsaj časniki so bolj pomirljivo pisali v tej zimski sezoni, saj se vé, da po zimi otroci radi nastavljajo limanice ptičkom in če se ulovi le eden — dober je. Letos pa ni zima zato posebno ugodna. Pomislite, g. vrednik, kaj Vam je prišlo na um? Ako imate Vi čisto srce in dobre naklepe, nikar tako ne bobnajte na to! Sedanje stoletje je stoletje fraz — rekel bi g. Stritar, kateremu je „rimski dohtar“ toliko lavorikovih vejic potrgal — in še takrat, kadar se kdo nad frazami huduje in kliče na stvarni boj, še takrat se pokaže, da se je hudoval nad frazami zgolj frazajist. Le primerite uvodnik „Narodov“ „Slovenec in legalizacija“ pa „Slovenčev“ uvodnik „O omejitvi prisilnega legalizovanja“, in takoj imate očividni dokaz. Poglejte, kaj uganejo celó kmetске butice! Ta nesrečna legalizacija! Kaj je bilo še tebe treba v politiko? Kako hudo kri v glavo spravljáš polnokrvnikom slovenske narodnosti! Naposled bi še kmalu kdo utegnil misliti, da naši „Ivani“ tudi „narod“ za kaj drugega prodajo, ne samo za svoje katoličanstvo. Saj bodo še otroci začeli po ljubljanskih ulicah nagajati: „Le ga, le ga!“ Toda kaj bi legalni, kar naravnost povejmo: vsak skrbi za-se, le tega ne moremo pojmiti, kako da kak poslanec go-

vori za-se tudi takrat, kadar bi imel govoriti za tiste, ki so ga volili.

Veste še kaj, g. vrednik! Kaj neki gospode „Sl. Naroda“ tako boli tisti izkaz darov na zadnji plati „Zgod. Danice“? Ta nesrečna nevoščljivost! Jaz sem mislil, da je doma samo pri kmetiskih glavah, a še celó polnokrvniki ji dajo radi duška! Sevêda bi rajši videli, da bi se ti novci porabili namesto za „afriške misijone“ in kitajske mašne plašče za pravoslavne misijone in slovenske gledališke kostume. Za enkrat, slava Bogu, smo še zdravi, rekel bi g. Aškerc.

Z višjo deklško šolo imate pa v Ljubljani ravno tak „gaudium“, kakor profesor z nalogami svojih učencev. Napis naloge je: „Višja deklška šola.“ Vsak članek v „Narodu“ in v „Slovenecu“ pa je izdelana naloga. Samo ta razloček je, gospod vrednik, da so „Slovenčevi“ članki o višji deklški šoli, kakor bi vsi od enega prepisali, z drugo besedo: stali ste vedno na istem stališču, na kakoršnem je stal g. dr. Šušteršič na zboru kat.-pol. društva, in še stojite, „Narodovi“ članki pa so izvirni v tem obziru, da niso dosledni. Moj sosed je v tem obziru gledé višje deklške šole še bolj radikalen, nego so ljubljanski radikanci. On pravi, da bi gospodom

kaže bistvene spremembe v bližnji prihodnosti. Iz Lvova se namreč vzdržujejo že dlje časa vesti, da se namestnik grof Bađeni razgovarja z rusinskimi vodji zaradi prihodnjih državno-zbornskih volitev. To je značilno za sedaj vladajočo notranjo našo politiko. Vlada Taaffejeva si išče nekdanjih zaveznikov prejšnje ustavovjerne stranke, da bi si pridobila novo večino v državnem zboru. To ustavoverno stranko so tvorili nemški liberalci, veliko posestvo in Rusini, ki so imeli tedaj 17 svojih zastopnikov v državnem zboru. Najbrže, da vlada zopet namerja kaj jednacega, da si se razmere zadnjih deset let bistveno spremenile. Veliko posestvo bi bilo pač zvesto vladi, toda o nemških liberalcih se ne more nič gotovega sklepati, ker antisemitje in nemški naprednjaki imajo močno stranko za seboj in uprav volitve v prihodnji državni zbor bodo marsikateremu nemško-liberalnemu kandidatu pokazale pot iz političnega v zasobno življenje. — Mogoče je, da se bo vlada zopet potrudila dobiti na svojo stran tudi nemške konservativce; nekaj jih bo pač lahko dobila, toda tudi tukaj pridobiva vedno več tal odločna katoliška stranka, katera se ne dá nikomur voditi za nos, torej si sedanja vlada nad strankami tudi s konservativci ne bo mnogo opomogla, vzlasti ker jim zaradi nemških liberalcev ne bo smela vstreti v perečem šolskem vprašanju.

Dopolnilne volitve v občinski zastop imajo te dni v Zagrebu in Oseku; neodvisna narodna stranka je pri posebnem volilnem shodu postavila kandidata župnika pri cerkvi sv. Marka dr. Stepana Boroša, v Oseku pa dr. Dragotin-Neumanna. Opozicija upa, da bo zmagala pri volitvah, ako je ne bodo podrli pri glasovanju uradniki.

Deželni odbornik češki poslanec Zeithammer se je odpovedal deželnemu odborništvu. Zeithammer je bil 12 let deželni odbornik ter je neumorno deloval za deželne koristi. Pravijo, da ima Zeithammer prevzeti važno državno službo, zato da je odložil svoje dosedanje posle in da namerava izstopiti tudi iz državnega zbora.

Velikanskega skladišča na Dunaji, kjer bi kapitalisti delali grozno škodo trgovcem in rokodelcem, vlada vsled pritiska združenih kristijanov ni dovolila. — Tako se najbrže zgodi tudi dunajskim pivovarjem, ki so se naenkrat zmislili, da hočejo podražiti ceno pri pivu, ker za to ni nobenega vzroka in ker je pivo prepotrebna pijača za revno ljudstvo.

Vnanje države.

Srbija. Pri nadaljni generalni razpravi o adresnem načrtu je pojasnoval poročevalec večine državni svetnik Gerzić nasproti očitjanju, da je vnanja srbska politika nestanovitna, da male države ne morejo gojiti samostojne politike in se morajo ravnati po okoliščinah, dokler so v notranjem razvoju. Prestolaj govor, kakor tudi adresa le toliko lahko opomnita, kolikor dopuščajo okoliščine. Nadalje so se zagovarjali govorniki liberalne stranke, ker se je očitalo, da je ta stranka odgovorna za vojno 1876. leta ter kriva, da se je osnoval bolgarski eksarhat. Minister Gija je zagovarjal notranjo politiko v imenu vlade ter je gledé na vnanjo politiko opomnil, da imajo vse evropske države zaupanje do Srbije. Naposled se je adresni načrt izročil večini za sklep. — V političnih krogih se govori o približanju radikalne stranke in Garašanina. Nadalje se zagotavlja, da se Garašanin zadnji čas približuje radikalcem.

Rusija. „Pet. Vedomosti“ pravijo, da bi bilo silo potrebno, pridejati osobju finlandskih oblastev ruske uradnike. In sicer bi se moralo izvršiti to ne le z ozirom na pospeševanje ruskega vpliva v Finlandiji, marveč tudi iz stvarnih razlogov, ker je pri finlandijskih sodiščih le 20 odstotkov tacih uradnikov, ki imajo vseučiliščne študije.

duhovnikom naročili, naj bi več soli devali pri krstu na jezike otrok nežnega spola nego dozdej. S tem bi bilo najkrajšim in najcenejšim potom rešeno vprašanje o višji dekliški šoli. Toda govorimo bolj po domače, po kmetsko, in recimo po narodnem pregovoru: „Mož je glava, žena pa tava.“ Bog nas varuj ženske emancipacije! Prašajte tiste, katerim žene hlače nosijo, in povedali vam bodo! Rajši bolj obračajmo svojo pozornost na to, da izobrazimo naše može do tiste stopinje, do katere je potreba, da bomo imeli več značajnih in zanesljivih mož, ki bodo znali saj podpisati svoje ime v veselje prijateljem naroda in legalizovanju. Nekaternikom je pa res več na tem, da kmet ostani neveden nego olikan, kolikor je za-nj potreba. En sam vzgled!

K nekemu „narodnemu“ notarju pride kmet radi neke dedščine poprašat za svet. Notar mu pripoveduje obširno, kaj vse in koliko je treba. . . . Kmet pa pravi: „Ali se ne bi dalo kako krajšim potem in z manjšimi stroški napraviti?“ ter pové svojo misel. — „Kje ste to slišali?“ — „Bral sem v Slov. Pravniku.“ — „Zlodej vzemi tebe pa Pravnik!“ Bog vé, če se ni že tudi g. dr. Tavčar pokesal, da je spisal „Slovenski Pravnik“?

Na svidenje! I.

Italija. Italijanski uradni listi pišejo, da bo Crispieva večina v prihodnji zbornici štela 410 udov. Opozicija temu ne ugovarja, trdi pa, da se ta večina ne imenuje pa pravici Crispieva. Položaj italijanske vlade ni nikakor sijalen, zakaj večina vladnih poslancev je neki obljubila svojim volilcem, da se bode protivila vsakemu novemu davku, vzlasti pa zahtevala, naj se zmanjšajo troški za armado in mornarico. Vladni krogi so se že neki prepričali, da ne bo mogel Crispi izvršiti, kar je obljubil v svojem zadnjem govoru v Turinu. Če je temu tako, prišlo bo do navskrižnosti, posebno, ako bo prestolni govor naznanil, da se ne bo nalagalo novih davkov, pač pa se porabile iste svote za armado in mornarico. Za poraz vse opozicije tolajijo se radikali z mislijo, da ne bode njih posebna stranka v prihodnji zbornici nič slabša, pač pa morebiti še jača. Senator Corti je te dni govoril in opomnil, da ni bilo še nikoli tako potrebno združenje vseh liberalcev, kakor sedaj, da se zavrne od dežele žalostna prihodnost, katera jej preti vsled Crispiejeve politike. Nova zbornica bo imela kmalu priložnost pokazati svojo slogu v liberalnih načelih, ker dvakrat voljeni socialist Costa že na Italijansko potuje. Costa, katerega preganja Crispieva policija, je bil pobegnil na Francosko, ko je bila prejšnja zbornica na Crispievo prigovarjanje potrdila zapor. Costa méni, da je to potrdilo s prejšnjo zbornico vred ob veljavo, da se more torej brez skrbi podati v Italijo, dokler nova zbornica ne izreče o tem potrdila. Crispi je pa neki že zaukazal. Custo vtakniti v temnico, kakor hitro se bo prikazal v Italiji. Pri tej priliki bo pa nova zbornica pokazala, kaki duh da jo prešinja.

Francija. Odlog razprave o izposojilu je bil v francoski zbornici odklonjen z 275 proti 233 glasovom. Sprva se je mislilo, da bode finančni minister zaradi tega vložil ostavko, vendar ministerski svet je opomnil, da ta odlog ne bo dal povoda finančnemu ministru, da bi odstopil, ker ne gre v budgetnem načrtu za nobeno bistveno načelo.

Španija. Prostožidarstvo, ta samoješčji plevel v človeški družbi, razširilo se je zadnja leta posebno v Španiji. Pa kako bi se ne, ko ga prvi državniki pospešujejo kolikor morejo in znajo. Ministerstvo Sagastovo, katerega načelnik je sam prostožidar, je posebno pospeševalo in gojilo prostožidarstva nesrečonosno delovanje. Ko sta se torej nedavno dva za božjo čast navdušena duhovnika predrznila z lece spregovoriti o demonstrativnih nakanah prostožidarstva, razkačila sta prostožidarje, kakor da bi bila podrezala v sršenovo gnezdo. Veliki mojster španskih prostožidarjev, madridski vseučilišni profesor Moraya, ki se je predrznil pred nekaj leti do strašnega bogokletstva, vložil je tožbo proti imenovanima dušnim pastirjema. Povsodi je bilo veliko radovednosti, kako se bo ta pravda rešila. Pokazati se je moralo, ali je v katoliški Španiji dovoljeno, meni nič tebi nič zasramovati krščansko sveto vero, ne pa, ali se sme kazati ljudstvu prostožidarstvo v njegovi pravi luči. Pravda se je vršila v mestu Castellonu in naposled sta bila oba duhovnika oproščena. Da se je pa ta pravda za katoliško stvar tako ugodno vršila, gre pred vsem hvala vrlemu zagovorniku Necedalu, ki si je stekel že lepe zasluge za katoliško reč v Španiji. Zato pa ga je zahvalil tudi sam tortoški škof.

Izvirni dopisi.

Iz Zagreba, 23. novembra. V „Slovcu“ je bila že omenjena tukajšnja protestantska šola, katero pohaja do 70 otrok katoliških in pravoslavni. Šola je sevda nemška, kajti protestanta si pri nas ne moreš misliti drugače, kakor korenitega Nemea, ki širi svoj „reich“ proti iztoku. Sredstvo za to so mu šole po vseh naselbinah. Žalost za nas je sploh to, da imamo v naši deželi protestantskih naselbin, še bolj žalostno pa je, da so katoliki tako kratkovidni ter pusté svojo deco v te protestantsko-nemške šole. Cerkev je strogo zabranila katoliškim starišem v take šole pošiljati svoje otroke celó tam, kjer nimajo drugih šol. Kolika je vendar malomarnost naših katolikov, ki imajo za svoje otroke toliko lepo vrejenih šol, pa jih v kljub temu pošiljajo k protestantom!

„Obzor“ je posvetil takim ljudem dobro ter se celó zagrozil, da bode objavil njihova imena, če bode potrebno. Mi mislimo, da to ne bi škodilo, naj se zvedó imena onih, ki tako malo čislajo svojo vero in svoj jezik. Če že častnici s svojimi otroci to delajo, jim ni toliko zameriti, kajti oni so nestalni, pa zato najrajše svojim otrokom dadó nemški poduk, in ker pri nas ni druge nemške šole, pošiljajo jih v protestantsko. Pa tudi s tem ni „Obzor“ zadovoljen, marveč misli, da naj bi se za take častniške otroke, ki hočejo imeti poduk v nemškem jeziku, zavzelo ministerstvo vojske ter osnovalo šole, ne pa da hodijo v protestantske nemške šole, kajti one ne širijo samo protestantizem, nego tudi nemški duh po naši deželi, a tega nam je najmanje treba. Čujemo, da se je dosednji katoliški katehet na tej

šoli zahvalil na svojej službi, in da je noče nobeden katoliški duhovnik več sprejeti. Kaj bode storili zdaj oni katoliški stariši, ki nekaj pošiljajo svoje otroke v šole? Bodo li jih pustili brez poduka v krščanskem nauku? Zakaj ne pošiljajo svojih otrok v hrvaške šole, kjer ne bi imeli takšnih situostij? Čudno glasi tudi vest madjarskega katoliškega lista „Magyar Allama“, da se sedanji hrvaški ban posebno zavzimalje za protestante na Hrvatskem. Je-li to res ali ne, dozdej ni dokazano, zatorej je „Obzor“ že večkrat vprašal vladne liste, naj odgovoré jasno na to vprašanje. Ali oni le molčé ter s tem skoraj potrjujejo omenjeno vest. Stvar je neverjetna, ali ako je resnična, je tudi prav žalostna.

Zagreb se je razvil v najnovejšem času prav lepo. Kakor sodijo, šteje zdaj že okoli 45.000 prebivalcev. Odprlo se je mnogo novih ulic, ki pa še niso vse dogotovljene. Mnogi bi zidali, da niso zemljišča predraga. Zatorej je mestno poglavarstvo sklenilo, da bode ono odkupilo zemljišča ter jih potem ceneje prodajalo. Prihodnje spomlad se bode zidal novi državni kolodvor na iztočni strani mesta in tam doli se bode širilo mesto najboljše.

Za gospodarsko razstavo, ki se bode odprla meseca avgusta prihodnjega leta, se delajo že priprave. Razni odbori držé svoje sednice, gospodarske podružnice in druge korporacije doprinašajo prinose in vseučilišni trg, kjer bode izložba, se je te dni ogradil. Pokrovitelja izložba ne bode imela nobenega, pa se pri vsem tem nadjajo, da bode bolje vspela, nego lani v Oseku. Želimo temu podjetju najboljši vspeh.

Tudi naša vlada bode poslala na deželne troške zdravnika dr. Lobmajera v Berlin, da prouči tamkej način zdravljeuja jetike, na katerej pri nas, posebno v Zagrebu le preveč ljudi pomrje. Bog daj, da bi nam ta večji zdravnik zares prinesel zdravilo proti tej strašni morilki. Nadjamo se tudi, da nam bode omenjeni zdravnik natanko opisal način zdravljenja, saj ga poznamo že kot spretnega pisatelja v lečniškej stroki.

Rim, 28. novembra. (V k a t a k o m b a h.) Bilo je na dan sv. Cecilije. Ta praznik obhaja se v Rimu posebno slovesno v starodavni cerkvi onstran reke Tibere, kjer počiva nestrohneno telo te svetnice. Sel sem torej tudi jaz tisti dan tje, da počastim zavetnico cerkvenega petja na kraju, kjer počiva. Videl sem kopališče, kjer je sprejela mučniško krono. Še se poznajo cevi, po katerih se je toplica grela, v kateri so jo hoteli zadušiti, pa je vročina ni umorila. Rabelj je bil poslan jo usmrtiti, a tudi ta je izgubil pogum pustivši devico krvavečo in na pol mrtvo. Pod velikim altarjem pa počiva. Leta 1599. so odprli njen grob in našli telo čisto nestrohneno, prav tako, kakor so jo položili po smrti. Tedanjemu kiparju Maderni pa je bilo naročeno, naj izkleše kip, ki bo popolnoma podoben truplu sv. Cecilije. Še dandanes ga vidiš. Iz belega mramorja je, in zdi se ti, ko ga ogleduješ, da vidiš svetnico samo zavito v snežnobelo haljo. — A ni zmerom sv. Cecilija na tem kraju počivala. Takoj po smrti pokopali so jo zunaj mesta Rima na pokopališče sv. Kalista. Kasneje se je sploh pozabilo, kje da ta svetnica počiva. Papežu Paškalu I. pa je bilo razodeto v sanjah, kje naj iščejo grob sv. Cecilije. Iskali so in našli. Potem pa so prenesli telo svetnice v zgoraj imenovano cerkev.

Ali tudi prvotni grob se je poizgubil. Dolgo časa ga niso mogli najti. Leta 1852. pa ga je opazil de Rossi, poseben preiskovalec grobišč prvih kristijanov. Od takrat tudi prostor prvega počivališča sv. Cecilije kristijanje v čislih imajo.

Tudi jaz sem ga hotel videti.

Povem svoj načrt prijatelju in kmalu sva se podála na pot proti mestnemu ozidju. Da bi bila prej na mestu, najameva si voznika. Dobre pol ure sva se tirala, najprej po mestu, potem zunaj mesta po samotni, pusti in prašni cesti. Kar obstoji voz. Na mestu smo. Mnogo ljudstva že stoji tu zbranega v posamnih gručah. Vsi imajo jeden namen: hočejo v k a t a k o m b e.

Kaj so katakombe?

To so kraji, kjer so prvi kristijanje pokopavali mučenike in trupla svojih pokojnih. Na njih grobovih pa so opravljali službo božjo. Pač je morala biti tiste dni živa vera v sreih prvih kristijanov, da so tako dolgo pot radi premerili samo da so se vdeležili najsvetejših skrivnosti. Pa zakaj so se zbirali tako daleč od mesta, celó pod zemljo k daritvi svete maše? Tako me prašate. Odgovorim vam: zato, ker so bili tu najbolj varni pred zalezovanjem

nevernikov. Varovala jih je rimska postava, katere je velevala, da je pokopališče sveti kraj, kjer se ne sme nikogar nadlegovati. Le dvakrat — kakor priča cerkvena zgodovina — so udarili za kristijani paganski vojaki tudi v katakombe. Bilo je to pod cesarjem Decijem in Dioklecijanom — takrat, ko so kristijane posebno grozovito preganjali. Takrat je bilo seveda žalostno v katakombah, silno žalostno.

Ali pogledimo, kako je bilo na dan sv. Cecilije letošnjega leta.

Po stopnicah se zavijemo navzdol v votlino. Dnevne svetlobe bolj in bolj tmanjkuje, sveče goré ob straneh. Globeje in globeje peljejo nas stopnice. Že smo na dnu. Tedaj pa še nekoliko naprej po razsvetljeni duplini in — na mestu smo. Prostor, kamor smo došli, je podoben večji kapelici; danes krog in krog ves v lučicah. In tam v znožji kamenite stene: vse v cvetji in vencih. Med cvetličjem pa so postavljene lučice, ki skrivnostno migljajo in žarno obsevajo sveti kraj. To je prvotni grob sv. Cecilije.

V katakombah smo. Kako se nam srce širi! Kako plava duh na perotih spomina nazaj v davno minole čase! Tu se je zbirala ona srčna četa prvih bojevnikov za vero Kristusovo. Tu so prvi papeži oznanjevali čisto resnico božjo svojim poslušnim ovčicam. Tu so jih svarili pred krivo vero, tu opominjali k srčnosti, tu jih napajali in nasitivali s telesom in krvjo Izveličarja! Tu so se ohrabрили nekdanji verniki za poznejše čase preganjanja, tu so obetali večno zvestobo Njemu, ki je na sramotnem lesu izdihnil svojo dušo za večni blagor človeškega rodú.

Da, to je spomina vreden kraj. Zato pa se nikar ne čudimo, če ljudstvo iz vseh narodov tako pobožno poklekne ob ograji in poljublja zemljo, katere so se dotikali največji pričevalci Kristusove vere.

Srečo sva imela tisti dan s prijateljem. Kakor da bi ga bila klicala, zagledava tik sebe posebnega poznavatelja katakomb, msgr. de Waal. On, ki je že tisočerm razkladal znamenitosti tega podzemeljskega sveta, pelje naju po raznih oddelkih razkladajoč pomen posamnih slik, ki se iz najstarejših časov krščanstva tu nahajajo.

Prvi kristijan — tako nekako je pripovedoval — se verske skrivnosti skrbno hranili; tudi najnavadnejših resnic svete vere si niso upali naravnost naslikati. Vse kar tu vidite, le od daleč naznanja krščansko vero. Tu postavim, je Mozes, ki s palico vodo iz zemlje vabi. Pomeni pa sv. Petra, ki v krstni vodi iz Kristusa izvirajočo milost božjo podeljuje. To je podoba sv. krsta. Tam zopet je znamenje sv. maše in obhajila. Vidite namreč trinogato mizo; na njej kruh in ribo, ki je pomenila prvim kristijanom Kristusa. Poleg mize vidite duhovnika v dolgi halji nekdanjih modrijanov. Roke je razpel čez darove. . . Zraven imate pomen sv. maše: Abraham daruje Izaka. Tam naprej je značilna podoba sv. obhajila: pomnoženje kruhov in še dalje: nasičenje sedmerih apostolov z ribo, ko se jim je Izveličar prikazal ob tiberijskem jezeru po svojem vstajenju.

Vsaka črta, vsaka podoba ima svoj poseben pomen.

Zopet smo v kapeli sv. Cecilije. Čujte! Duhovnik je dospel pred grob mučenice. Krog in krog se ljudstvu razdeljujejo prižgane svečice. Sedaj zapoje: Kyrie eleison! — Vsi navzoči odgovoré. In tako na dalje. Sprevod se jame pomikati po duplini. Prvi so že daleč naprej, nič drugega se ne čuje nego votel odmev besedi: Ora pro nobis! V procesiji se ziblujemo dalje in dalje. Vsi navzoči pojó in odpevajo . . .

Oj pač res! Kakor da so se vrnili nekdanji prvi časi krščanstva se mi je zdelo. Neka skrivnostna čutila so me navdala idočega po onih prostorih, kjer so nekdanj pobožni kristijanji v slavospevih čast dajali svojemu Bogu. O, kaj lože je danes spolnovati svojo versko dolžnost pri belem dnevu. kakor nekdanj, in vendar kolikrat se je ognejevo prav tisti, katerim ne manjka ne časa ne zdravja!

Nepopisljiv je vtis, katerega napravi procesija v katakombah na vernega kristijana.

Vrnili smo se še enkrat nazaj k odprtemu grobu sv. Cecilije. Pogasili smo lučice, in po stopnicah navzgor pomikali se proti belemu dnevu.

Ali spomin v katakombah se je globoko vtisnil v moje srce. Nikdar ne pozabim te procesije.

Sedla sva na voz s prijateljem. In hitro naju je vozil voznik proti večnemu mestu.

Ali je skrivnosten ta svet pod zemljo! dejal mi je prijatelj med potom.

Lep si, krasen si Rim s svojimi stoterimi hišami božjimi, ali pod zemljo hraniš tako drage spomine, da jih nobena sila ne zbrise iz vernega srca! Da, skrivnosten je ta kraj — sem mu odgovoril.

Večerni mrak naju je spremil v mesto.

Dnevne novice.

(Dr. Emil Holub), sloveči potovalec po južni Afriki, bode predaval v tukajšnji redutni dvorani prihodnji četrtek, 4. dan decembra meseca, ob polu 8. uri zvečer o „Grmovnikih“ (Bushmen), o šegah in navadah zamorskega plemena Bečuvana, pa jo vojnem načinu in taktiki plemena Amatabele-Culu. Kakor znano, namerava dr. Holub prirediti prihodnje leto razstavo velikanskih zbirk, ki jih je seboj pripeljal iz Afrike. Ta razstava, za katero se živo zanima naš presvetli cesar sam, bode v dunajski rotundi, in troški priprav za razstavo znašajo preko 120.000 glđ. Dr. Holub potuje zdaj že nad leto dnij po našem cesarstvu in predava v raznih krajih samo iz tega namena, da bi nabral polagoma to svoto. Po razstavi bode dr. Holub podaril svoje zbirke muzejem in šolam in sicer je polovico zbirk opredelil za mesca, kjer predava. Potemtakem dobode tudi Ljubljana nekaj iz imenitnih Holubovih zbirk. Kdor je čital knjige pogumnega potovalca, tisti vé, kako zanimiva so dr. Holubova poročila. Pričakovati je torej, da bode rado poslušilo se ljubljansko občinstvo prilike zopet videti in slišati moža, čegar ime je znano po vsem izobraženem svetu. Sedeži za predavanje v četrtek prodajata iz prijaznosti gg. trgovca Vaso Petričič na Mestnem trgu in Karol Till v Špitalskih ulicah.

(Razpisani službi.) Na kirurškiem in dermatologiškem oddelku deželne bolnišnice v Ljubljani popolniti je po jedno sekundarsko mesto z letno plačo 600 glđ. in prostim stanovanjem. Prošnje za ti službi poslati je vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 21. decembra.

(Nova slovenska slovnica.) Z Dunaja se nam poroča, da je izdal g. K. Pečnik, medicinec, koroški Slovenec in vnuk Antona Janežiča, novo slovensko slovnico. Več o tej knjigi ob priliki.

(Nevarna telesna poškodba.) Pretekli petek dné 28. p. m. je hotel 26letni mlinarski pomagač v Pečkah v Slov. Bistrici, Jurij Sajko, iz zarjavele, osem mesecev nabasane puške vzeti strelivo. Puška pa se je pri tem sprožila, cev razletela in zdrobila Sajkovo levo roko. Hudo poškodovan mladenič se je šel zdraviti v Gradec v bolnišnico usmiljenih bratov.

(Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji) poslal je narodni učitelj pet goldinarjev, katere je on nabral. V to svrhu so darovali: gosp. Josip Bezljaj, meščanski učitelj v Krškem, 1 glđ.; gosp. Jurij A. dlešič, nadučitelj v Šmartnem, 1 glđ.; gosp. Janko Petek, načelnik postaje Kresnice, 50 krajcarjev; gosp. J. Bartl, učitelj v Šmartnem, 50 kr.; kegljačka zveza treh partij 1 glđ. 60 kr.; nekdo v Vačah 40 kr. — Darovateljem bodi izražena srčna zahvala!

(Iz Št. Petra) na Notranjskem se nam poroča, da se je dné 15. novembra t. l. poročil tamošnji železniški uradnik g. Alojzij Arresch in da je 1. t. m., torej dva tedna po poroki že umrl. Bil je nekda že dlje časa bolehav. — Minolo nedeljo je zadel trinajstletni Anton Kastelic z robotim kamnom sedemletno Angelo Medica v čelo tako močno, da je nezavestna obležala.

(Občinska volitev.) V Gojzdu, v okraji kamniškem, je bil za župana izvoljen posestnik Janez Staravačnik; svetovalca sta: Matej Romšak in Lorenc Urh.

(Izneverjenje.) Omenili smo že, da je uradnik koroške deželne blagajnice v Celovcu, H. Knes, pobegnil, ko je izneveril veliko svoto čez 1700 glđ. „Obzor“ zagrebški piše, da je bival dlje časa v Zagrebu v hotelu „Liebald“ pod krivim imenom Baumann. Ko je Knes zaslutil, da mu je policija za petami, izginil je iz Zagreba, kakor se sodi, z žakanjskim vlakom.

(Glas izmed občinstva.) Ko se približuje zimski čas in z njim tudi prometne ovire, čujejo se z nekako običajnostjo pritožbe, da slavni mestni magistrat ne izvršuje dovoljno svoje dolžnosti in nekako malomarno postopa v tem jako važnem vprašanju.

V tem smo vsi jedini, da je redni, neovirani promet bistveni faktor mestnega življenja, in da v nasprotnem slučaju trpi prebivalstvo gmotno škodo. To naj bi se pri slavnem mestnem magistratu uvaževalo in bolj energično postopalo, kadar je treba vzdrževati redni promet po ulicah našega mesta. Imamo sicer strogi ukaz, da morajo hišni gospodarji do gotove ure zjutraj trotoir osnažiti, da ne bodo pešci vedno v nevarnosti pasti in se poškodovati. Toda slavni mestni magistrat sam nam ne daje dobrega vzgleda, marveč malomarno postopa. Oglejmo si le trotoir na frančiškanskem mostu in tam, kjer se povprečne ulice iztekajo v glavne, in uverili se bomo, da so naše pritožbe istinite. Glavne ulice, kot: Resljeva cesta, Travnjska ulica, Sv. Petra cesta, Kolodvorska ulica itd., so skoro brez tira pri straneh, tako, da morajo pešci v pravem pomenu besede gaziti. Kako je pa v pristranskih ulicah, o tem še ne govorimo. Odločno moramo pa zahtevati, da se na postranske ceste, bodisi v mestu, bodisi v predmestjih, bolj ozira. Želimo, da bi te besedice ne ostale brez vspeha v interesu občinstva, v interesu prometa. Ker smo se že prej bavili z magistratnim ukazom, naj nam bode dovoljeno, staviti tudi povišna vprašanja, zakaj se ta koristni ukaz mestnega magistrata, s katerim se pod kaznijo prepoveduje, seboj jemati pse v gostilne in kavarne, tudi dejansko ne izvršuje? Čemu pa potem ukazi? Mislimo, da ima mestni magistrat toliko avtoritete, da more tudi izvajati svoje ukaze. Večini občinstva bi bilo zelo ustrezno, ko bi se ukaz zopet ponovil, a tudi dejansko izvrševal.

(Veronauk v tržaškem mestnem zboru.) V seji dné 26. novembra obravnaval se je načrt zakona o šolskem nadzorstvu. Prvi se oglašil poslanec Combi, ki izjavi, da bode glasoval proti predlogu ter razvija vzroke svojega upora. Pobijal je pred vsem Liechtensteinov šolski načrt rekoč, da je z njim zavel nov duh mej šolske zakone. Politični odnošaji po njega mnenju niso ugodni za obravnavo in vpepljavo zakona o nadzorstvu šol, brez katerega smo do sedaj lahko živeli. Izjavlja, da je on veren (?), kajti prepričan je, da se vera z vednostjo lahko strinja ali v šoli mu je duhovnik zopern! Večje nesmisli Combi pač ni mogel izreči, kajti, ako se pripoznava korist in moč vere, treba je pripoznati tudi učitelja iste. Si je pač možno misliti, da bodo učenci postali verni in pobožni katoličani, ako se iz šol izpokajo veroučitelji? Tako se pač dela v Trstu. Katoliški duhovnik v mestnih šolah postal je peto kolo, isti se zaničuje in zasramuje, posledice se pa vidijo na zloglasni nesramni mulariji, ki tava po mestnih ulicah v sramoto tako omikanemu mestu, kakoršno je Trst. Ako so Combi in njega drugovi zadovoljni s takimi vspehi Luzzatove šole ter si želé od mestnih, tako dražih šol samo taci sinov — po pravici jim rečemo, da se jim meša; in takim ljudem ni več pomagati. Zakaj se Lahoni protivijo duhovniku v šolah, povedal nam je poslanec Cambon rekoč, da bi se duhovščini ne upiral, ako bi ista bila „narodna“, ali to sedaj ni. Kaj tako zlobnega si morejo izmisliti le strastni Lahoni. Torej narodne duhovščine tirjajo Lahoni, s tem pa razumevajo zgolj take, koji bi mladini vcepali gnjev proti drugim narodnostim ter jo učili sovražiti svojega drugonarodnega bližnjega! V občinskih šolah bi morali biti nastavljeni zgolj Pahorji in drugi enaki duhovniki. Pri teh gospodih je le oni vzoren duhovnik, kdor prisega na zastave italijanizma rectius irredentizma. Predlog Cambona, da se načrt zakona povrne deželnemu odboru, da ga presodi ter predloži v prihodnjem zasedanju, ni obveljal. Gospod namestnik trdi, da se načrt zakona ni predložil z namenom, razširiti moč namestništva, temveč hotelo se je pomagati pravim potrebam tržaškega šolstva. Za predlog dr. Cambona je glasovalo samo 14 poslancev, torej pade. Zbor preide zatem v podrobno debato. Pri točki, ki govori, da je v šolski svét tudi vsprejeti duhovnik dotičnega okraja, ali, ako je tam več duhovnikov, oni, ki ga določi škofijska oblast, oglašil se zopet dr. Cambon meneč, da ta paragraf ruši mestni statut. Določilo gledé bivališča članov krajnemu šolskemu svétu se mu ne zdi umestno, ker po njega mnenju po okolici ni najti ljudij, koji bi bili sposobni za člane šolskega sveta. Nabergoj protestuje proti trditvi dr. Cambona, kakor da ne bi bilo po okolici za ta posel sposobnih ljudij; čudi se, da se spodje toliko bavijo z okolico in méni, da se tudi zdaj šole zadostno nadzorujejo. § 3 se potem vsprejme. V seji dné 28. novembra je pri § 15., ki

govori o sestavi mestnega šolskega sveta, stavil dr. Cambon predlog, da se število članov, koje odpošlje mestni svet v šolski svet, poviša od pet na sedem; da katoliški duhovnik bodi le izvanredni član in da ima pravico glasovati le pri zadevah katoliške vere. Slednjič, da se določi število okrajnih šolskih nadzornikov na dva. Proti predlogu dr. Cambona govori poslanec R. Luzzato, poročevalec d'Angeli in vitez Rinaldini. Poslednji poudarja, da šolski pouk je oprt na versko-moralno podlago, verski pouk da je važen in potreben predmet in zato je potreba, da je primerno zastopan v šolskem svetu. Ta paragraf so potem vsprejeli po vladni predlogi.

Raznoterosti.

— Nova postava v Združenih državah določuje 1000 dolarjev globe ali šestmesečni zapor za one ljudi, ki pospešujejo naseljevanje v imenovanih državah ali pa sklenejo s tuji pogodbo za kako delo, da jih pregovorijo k selitvi v Ameriko. Tujcem je prepovedano sklepati take pogodbe, dokler se niso nastanili na ameriških tleh. Vsak kapitan, kateri vedé take izseljence prevaža, plačati mora za vsakega 500 dolarjev kazni in jih odvesti v ono pristanišče nazaj, kjer so stopili na njegovo ladjo. Prej ne sme blaga iz ladje izločiti. Kazni zapadejo tudi oni delavci, kateri pregovarjajo ljudi v svojej domovini, da naj se naselijo za njimi v Združene države.

— Železnica v sveti deželi. Dne 3. oktobra t. l. so prvič slišali v Judeji žvižgati železnico. Nekaj časa sem gradé namreč železnico iz Jafe v Jeruzalem. Tu pa tam je železna cesta že toliko zgrajena, da se prevaža na njej potrebno gradivo. V dveh letih bude železnica dovršena; 1892. l. se bodo romarji v kupeji pripeljali v Davidovo mesto, kjer si bodo ogledali prostore, kjer je naš Vzveličar Jezus Kristus deloval, trpel in umrl.

— Francoska krogla. Iz Augsburga se poroča 21. novembra: Pri operaciji na levi nogi nekoga moža, ki je bil v francosko-nemški vojni 1870/71 zadet s kroglo v levo pleče, pokazala se je francoska krogla, ki je tičala v telesu imenovanega moža 20 let ter je prišla s pleč do meče, ne da bi bil mož čutil kake bolečine, če tudi si je v potu svojega obraza služil kruha.

— Nesreča na železnici. V montecniškem predoru je prehitel brzovlak tropo delavcev. Jednega je zdrobilo, jednega pa nevarno poškodovalo. — Na kolodvoru v Dijonu je prijel pridravši vlak železniškega komisarja ter mu je v hipu odtrgalo glavo od života.

Telegrami.

Dunaj, 1. decembra. V poročilu o seji najvišjega zdravstvenega sveta omenja predsednik, da so udje zdravstvenega sveta, poslani v Berlin, dovršili svojo nalogo, ter da se je, kakor se je telegrafično sporočilo, poslala Kochova zdravilna tekočina za državne bolnišnice. Po poročilu prof. Weichselbauma o uspehih tega pota sklene najvišji zdravstveni svet, da objektivno znanstveno poskusi Kochovo zdravljenje na vseučilišnih klinikah in v ta namen prirejenih velikih bolnišnicah. Ti zavodi se oskrbje s potrebnimi zdravili, a so dolžni natančno poročati ministerstvu notranjih poslov o uspehih svojih poskusih. Najvišji zdravstveni svet je tudi ukazal, da morajo zdravniki naznaniti politični gospodski, ako hočejo dobiti dovoljenje zdraviti po Kochovem navodilu in da se morajo skazati tudi z zanesljivo zdravilno tekočino.

Dunaj, 2. decembra. „Wiener Zeitung“ ima v neuradnem delu predpis naučnega ministra z dne 5. novembra glede na dolžnost uniformiranja za državno učiteljsko osobje, ki je pod naučnim ministerstvom.

Dunaj, 2. decembra. V nižje avstrijskem deželnem zboru se je soglasno sprejel nujni

predlog Dumbasa, čestitati učenjaku in dobotniku Hyrtlu povodom njegovega osemdesetega rojstvenega godu dne 7. decembra. ter mu izraziti pripoznanje deželnega zbora z adreso. Na predlog Suessov je določil deželni zbor podporo izdelovalcem gumb, kateri so zdaj brez zaslužka 6000 gl. in prispevek za osnovni zaklad prodajalne zadrage tudi 6000 gl. V razpravi o tem sta Gregorič in Luegger napadala avstrijsko obrt, a Lindhauer in Naschauer sta ja odločno pobijala.

Praga, 1. decembra. Mladočehi so zahtevali, naj dr. Vašaty odloži svoj mandat, ker ni sprejel Červinkovega izzivljanja za dvoboj in ker so zadnjega priče izrekle, da ni zmožen za povoljno zadoščenje. (Gorjé narodu s takimi vodniki! Op. vred.)

London, 1. decembra. Bržkone ostane Parnell vkljub nasprotovanju vodja irski stranki. Njegov manifest je pa onemogočil spravo z Gladstonom in liberalna stranka bo izvestno izbrisala home-rule iz svojega programa, Gladstone pa popustil svoje politično delovanje.

Madrid, 1. decembra. Od severja sem strašno méte in mraz je zelo občutljiv. — Karlistovsko „Diario de Cataluna“ predlaga, naj se začne nabirati denar po vsem svetu, da bi se papežu omislilo brodovje v obrambo interesov katoliške cerkve.

Sansibar, 1. decembra. Wissmann je došel. Angleško pokroviteljstvo čez Vitu je bilo razglašeno.

Umrli so:

30. novembra. Terezija Bilina, rokovičarjeva žena, 60 let, Židovske ulice 6, omehčanje možgan. — Ana Marija Terglov, železniškega uradnika hči, 15½ leta, Resljeva cesta 18, jetika.

V bolnišnici:

29. novembra. Jakob Komilo, pek, 31 let, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokriče na 24 ur v m. št.
		razkometna v mm	toplotna po Celsiusu			
7. u. zjut.	743-9	-2 0	brezv.	oblačno	9 70	
1 2. u. pop.	741-5	0 6	sl. vzh.	dež	sneg	
9. u. zveč.	740-2	0 0	brezv.	oblačno	dež	

Srednja temperatura — 0.5°, za 1.9° pod normalom

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2 decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88 gl. 85 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16%	88 „ 90 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107 „ 85 „
Papirna renta, davka prosta	102 „ 15 „
Akcije avstr.-ogerske banke	983 „ — „
Kreditne akcije	304 „ 90 „
London	115 „ 15 „
Francoški napoleonid.	9 „ 12 „
Cesarski cekini	5 „ 46 „
Nemške marke	56 „ 57 3/4 „

Stanje avstro-ogerske banke

dne 29. novembra 1890.

(Brzobjavno poročilo.)

Bankoveev v prometu	gl. 442,843.000 (- 2 775.000)
Kovinski zaklad	844,927.000 (+ 273.000)
Listnica	179,839.000 (- 3,475.000)
Lombard	27,534.000 (+ 207.000)
Davka prosta bančna rezerva	gl. 8,974.000 (+ 996.000)

Javna zahvala.

Dne 22. oktobra t. l. sem se za uboge pogorcelce na Dolenjskem bil obrnil z milo prošnjo na blage rojake naše domovine.

Prošnja moja v imenu Vincencijeve družbe imela je ugoden uspeh. Od mnogih dobotnikov in dobotnic kojih skoro večina v prav evangelijskem duhu je hotela popolno nepoznana ostati, došlo mi

je toliko obleke in drugih stvari, da sem pogorelcem v Radovici pet polnih vreč (žakljev) in sto goldinarjev v denarjih in onim v Brezovdolu štiri vreče in šestdeset goldinarjev, potem pa še za pogorcele v Radleku in v Danjeh po dve vreči obleke in 40 in 35 gl. denarja — torej vsega skupaj 13 vreč obleke in posteljnih reči in moke, pa 235 gl. z gotovini poslati mogel.

Obdarovani siromaki srčno ganjeni — ne morejo — kakor se mi poroča — najti pravih besed, se za toliko dobrih stvari dostojno zahvaliti.

Sporočevaje o vspehu omenjenega poziva smatram si za milo mi dolžnost v imenu obdarovanih revežev vsem blagim darovateljem in darovateljicam javno izrehati najtoplejše zahvalo. Mili Jezus povrni njim vsem stotero, kar so usmiljenja vrednim ubožcem storili, na tem in onem svetu.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1890.

Dr. Anton Jarc,

Predstojnik Vincencijeve družbe.

Javna zahvala.

Podpisano društvo šteje si v prijetno dolžnost, presrčno zahvaliti tajnika c. kr. kmetijske družbe kranjske g. Gust. Pirca za izvrstni njegov pouk, ki ga nam je podal o gospodarstvu in živinoreji pri slodu dne 26. p. m., potem opernega pevca gosp. Jos. Nollija za krasno petje, gospode pevce ljubljanske čitalnice za sodelovanje in g. P. Lozarja še posebej za spremljevanje na glasoviru, apaške in šent-lenartske pevce, slavnostnega govornika ter vse druge, ki so po sodelovanju ali s podporami pripomogli, da se je „Einspielerjeva slavnost“ navzlic slabemu vremenu tako nepričakovano sijajno izvršila. — Tudi posestniku hotela pri „Sandwirthu“, gosp. Simonu, smo zahvalo dolžni, da nam je v ta namen prepustiti blagovolil svoje elegantne prostore in preskrbel dobro postrežbo, ter pripravil njegovo gostilno vsem rodoljubom, ki dohajajo v Celovec, najtopleje.

V Celovcu, dne 1. decembra 1890.

Za katoliško-politično in gospodarsko društvo koroških Slovencev:

Gregor Einspieler, predsednik.

Filip Haderlap, tajnik.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Poslale so nadalje letne doneske podružnice:

Premška	10 gl. — kr.
Brška	4 „ — „
Višnja Gora	26 „ — „
Kamniška	50 „ — „
Šaleška	24 „ 50 „
Kotmaraves na Koroškem	23 „ — „
Postojnska	26 „ 90 „
Vipavska	15 „ — „
Vuhredska	5 „ — „
Smledniška	18 „ 31 „
Novomeška	10 „ — „
Dornberška	17 „ — „

Darovali so:

Gosp. dr. Fr. Celestin v Zagrebu	100 „ — „
prof. Kandernal na Dunaji	5 „ — „
Vojilo g. Fr. Kotnika na Vrdu	500 „ — „
Gosp. Fran. Fik, inženjer, v Ljubljani	10 „ — „
Nabira v „Nar. domu“ na Ptujih	10 „ — „
Podpora ljubljanskega mesta	200 „ — „

Podružnice, katere še niso družbi doposlale letošnjih doneskov, in taeh je še trideset, nujno prosim, da to kmalu storé, ker se leto bliža koncu.

V Ljubljani, dne 30. novembra 1890.

Dr. J. Vošnjak, blagajnik.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kinesekega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstrance, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju pozlatim in posrebrim. Na blagovoljna vprašanja rado-voljno odgovarjam. (52-49)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Miklavžev semenj v Litiji

bo letos v torek, dne 9. decembra 1890.

Županstvo v Litiji,
dne 1. decembra 1890.

Župan: Mešek l. r.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo salonski krilasti klavir, pianine (52-46)

iz tovarne svetovno znane tvrdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl., 650 gl., pianine za 350 gl. do 600 gl.

Klavirji drugih tvrdk za 280 do 350 gl.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod naj-ugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.